

ระเบียบวิธีวิจัย

ประเภทของการวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้ เป็นการวิจัยประเภทการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว (aggregate data analysis) ซึ่งจัดอยู่ในประเภทของการวิจัยแบบไม่ปฏิบัติกริยา (non-reactive research)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อที่แสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยของความมั่นคงในการดำรงตำแหน่ง ส.ส. ไทย 2 กลุ่ม คือ ปัจจัยภายในของ ส.ส. ได้แก่ แรงบันดาลใจทางการเมือง ความแปรเปลี่ยนในการดำรงตำแหน่ง ความต่อเนื่องในการดำรงตำแหน่งและความมั่นคงในการดำรงตำแหน่ง ส.ส. และปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมของ ส.ส. ได้แก่ ความเปิด-ปิดของระบบการเมืองไทย นอกจากการระบุข้อมูลดังกล่าวแล้ว จะทำการวิเคราะห์ว่าสภาพแวดล้อมมีผลต่อปัจจัยส่วนบุคคลของ ส.ส. เหล่านี้อย่างไรหรือไม่

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้ จะทำการศึกษาสมาชิกรัฐสภาตั้งแต่สมัยการเลือกตั้งครั้งแรก จนถึงการเลือกตั้งครั้งสุดท้าย (พ.ศ. 2531) ซึ่งมีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 1,723 คน โดยจะศึกษาในระดับของสถาบัน (ระดับกลุ่ม) โดยจะศึกษาว่าปัจจัยดังต่อไปนี้ มีอิทธิพลต่อการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาไทยจริงหรือไม่ เช่น แรงบันดาลใจทางการเมือง ความแปรเปลี่ยน ความต่อเนื่อง ความมั่นคงในการดำรงตำแหน่ง ความเปิด-ปิดของระบบการเมือง เป็นต้น

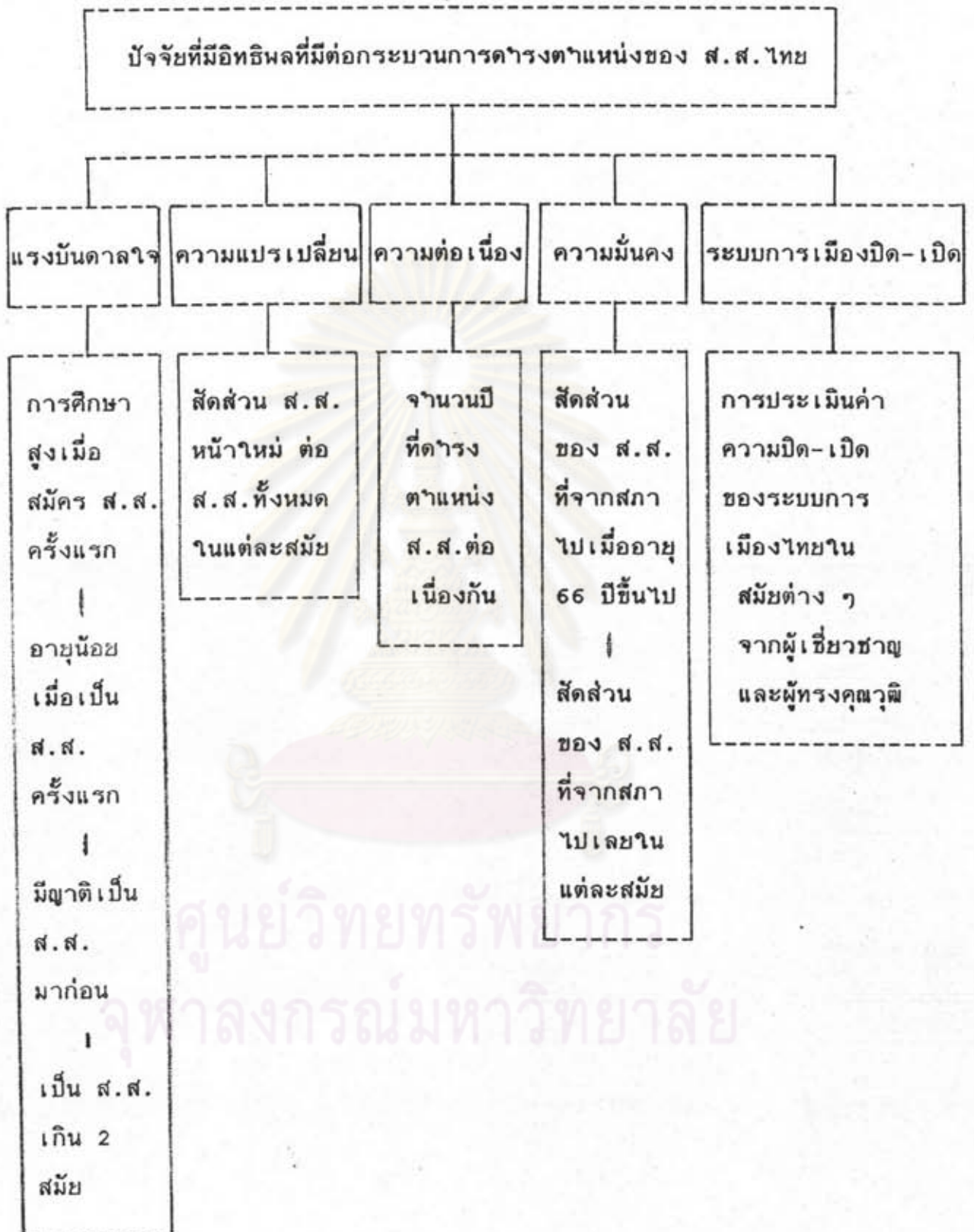
ข้อจำกัดในการวิจัย

ข้อจำกัดในการวิจัยเรื่องนี้มีอยู่ 2 ลักษณะ คือ ประการแรกได้แก่ความสมบูรณ์ของข้อมูลกล่าวคือ ในบรรดา ส.ส.ไทยจำนวน 1,723 คน นั้น มีบางส่วนที่ไม่สามารถหาข้อมูลได้ครบครบ ประการที่สอง การกำหนดเครื่องชี้ในเชิงปฏิบัติการของตัวแปรที่กล่าวมาแล้วค่อนข้างจำกัด ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลบางส่วน เช่น แรงบันดาลใจหรือความทะเยอทะยานทางการเมืองของ ส.ส. แต่ละคนมีบันทึกไว้อย่างจำกัดมาก แม้จะสืบค้นได้มาค่อนข้างมากก็ไม่ได้ครบถ้วนทั้งหมด ทำให้ต้องกำหนดเครื่องชี้ (indicators) สำหรับตัวแปรบางตัวได้ค่อนข้างจำกัด ประการที่สาม การเทียบเคียงข้อมูลบางส่วนเข้ากับนิยามของตัวแปรทำได้โดยอ้อมมากกว่าโดยตรง จำเป็นต้องอาศัยเครื่องชี้หลายตัวและพิจารณาในสภาวะผลรวม (collectivity) ของตัวแปรหลายตัวรวมกันขึ้นเชิงตัวเฉลี่ย

อย่างไรก็ตาม ในการปฏิบัติการวิจัยตัวแปรดังกล่าวนี้ ได้กระทำอย่างระมัดระวังอย่างยิ่ง และในส่วนที่เห็นว่ากำหนดเครื่องชี้จะไม่สมบูรณ์ ก็ได้ระบุข้อสังเกตไว้ด้วยแล้ว ทั้งนี้เพื่อไม่ทำให้เกิดการตีความเกินความเป็นจริง

แนวความคิดทางทฤษฎีในการวิจัยที่ระบุไว้ในบทที่ 2 พอสรุปออกมาเป็นแผนผังได้ดังรูปที่ 3.1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 3.1 : ปัจจัยที่มีอิทธิพลที่มีต่อกระบวนการดำรงตำแหน่งของ ส.ส. ไทย

ประชากรในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดประชากรในการวิจัย คือ จำนวนสมาชิก วิทยาลัยอาชีวศึกษาที่ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส. จากการเลือกตั้งทั่วไป 15 ครั้ง ทั้งทางตรงและทางอ้อม ตั้งแต่ พ.ศ. 2476 จนถึง พ.ศ. 2531 จำนวนทั้งสิ้น 1,723 คน

ตัวแปรการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยเรื่องนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ตัวแปรอิสระที่ปรากฏในสมมุติฐานในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย คือ ก) สถานภาพทั่วไปของ ส.ส. เช่น อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ เดิม ภูมิภาคที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง และ ข) การเปิด-ปิดของระบบการเมือง ส่วนตัวแปรตาม มี 4 ตัวคือ ก) แรงบันดาลใจ ข) ความแปรเปลี่ยน ค) ความต่อเนื่อง และ ง) ความมั่นคง รายละเอียดเกี่ยวกับความหมายหรือนิยามทั่วไป (conceptual definitions) และการกำหนดเครื่องชี้ (indicators) หรือนิยามเชิงปฏิบัติการ (operation definitions) ของตัวแปรเหล่านี้มีดังต่อไปนี้

1. สถานภาพทั่วไป

สถานภาพทั่วไปของ ส.ส. มีข้อมูลอย่างจำกัด การค้นคว้าในรายละเอียดต้องใช้เวลามาก ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ จึงจำกัดตัวแปรกลุ่มนี้ไว้เฉพาะ ข้อมูลด้านวันเดือนปีเกิด ระดับการศึกษา และภูมิภาคที่ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส. ข้อมูลทั้งหมดนี้เก็บจากห้องสมุดรัฐสภา ข้อมูลที่น่าสนใจอื่น ๆ ในส่วนนี้ ได้แก่ อาชีพ ก่อนการเป็น ส.ส. รวมทั้งประสบการณ์ทางการเมืองก่อนการได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ครั้งแรกนั้นข้อมูลยังสับสน ไม่สามารถนำมาเป็นเครื่องชี้ได้อย่างแม่นยำ จึงไม่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รายละเอียดโดยสรุปของข้อมูลสถานภาพทั่วไปของ ส.ส. ไทย ปรากฏดังในตาราง 3.1

ตารางที่ 3.1 : สถานภาพทั่วไปของ ส.ส.ไทย (พ.ศ.2476-2531)

สถานภาพด้านต่าง ๆ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ปีเกิด</u>		
1) 2501 - 2510	49	1.1
2) 2491 - 2500	137	8.2
3) 2481 - 2490	273	16.4
4) 2471 - 2480	335	20.2
5) 2461 - 2470	300	18.1
6) 2451 - 2460	270	16.2
7) 2414 - 2450	328	19.7
<u>การศึกษา</u>		
1) มัธยมศึกษา	623	44.3
2) ปริญญาตรี	644	45.8
3) ปริญญาโท	95	6.8
4) ปริญญาเอก	45	3.2
<u>อาชีพก่อนเป็น ส.ส.</u>		
1) นักการเมือง	309	19.0
2) นักธุรกิจ	488	30.0
3) ข้าราชการ+บ้านาญ	503	31.0
4) นักหนังสือพิมพ์	30	1.8
5) เกษตรกร	69	4.2
6) นักแสดง	1	0.1
7) ทนายความ	200	12.3
8) วิศวกร	4	0.2
9) แพทย์ พยาบาล เกษีษกร	20	1.2

(มีต่อ)

ตารางที่ 3.1 : สถานภาพทั่วไปของ ส.ส.ไทย (ต่อ)

สถานภาพด้านต่าง ๆ	จำนวน	ร้อยละ
<u>จำนวน ส.ส. ในแต่ละภูมิภาค</u>		
1) เหนือ	281	16.3
2) อีสาน	574	33.4
3) กลาง	377	21.9
4) ใต้	219	12.7
5) กทม.	270	15.7
รวม	1,721	100.0

หมายเหตุ ไม่มีหลักฐานชัดเจน 2 คน.

2. ความเปิด-ปิดของระบบการเมือง

ความเปิดปิดของระบบการเมือง หมายถึงลักษณะของระบบการเมืองที่ประชาชนจะต้องสามารถเลือกตั้งผู้ปกครอง ด้วยวิธีการอิสระเสรี ด้วยความเท่าเทียมกัน เป็นระบบที่มีการให้หลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน และฝ่ายตุลาการจะต้องเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร ฝ่ายบริหารจะต้องปฏิบัติภารกิจ อยู่ภายใต้กฎหมายหลัก หรือกฎหมายพื้นฐานที่เป็นกฎหมายมหาชน ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ จะต้องเป็นไปตามความปรารถนาของประชาชนที่เป็นเสียงส่วนใหญ่ และต้องเคารพเสียงส่วนน้อย ที่สำคัญ ประชาชนจะมีเสรีภาพที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมในทางการเมือง เช่น การออกเสียงเลือกตั้งผู้ปกครอง การวิพากษ์วิจารณ์เรื่องต่าง ๆ ของประชาชนต่อรัฐบาล การปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารจะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน ไม่ใช่ผลประโยชน์ของผู้มีอำนาจหรือผู้บริหารของประเทศกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ

ในทางตรงกันข้าม ระบบการเมืองแบบปิดหมายความว่าถึง ระบบการปกครองที่ลักษณะส่วนใหญ่จะปิดกั้นกิจกรรมทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะมีรูปแบบการปกครองในแบบเผด็จการ มีการรวมอำนาจโดยองค์กรใดองค์กรหนึ่งและจะเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการตัดสินใจ องค์กรที่รวมอำนาจดังกล่าวจะไม่ถูกควบคุมโดยประชาชนหรือกลุ่มพลังทางการเมืองอื่น ๆ มีการยกเลิกหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพแตกต่างกันไป เช่น การแสดงความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องความเสมอภาค การแสดงกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในด้านต่าง ๆ มักจะมีเครื่องมือที่สำคัญคือ กำลั้งทางทหารหรือตำรวจมากกว่าการได้รับความยินยอมจากประชาชน มีการสอดส่องดูแลบุคคล กลุ่มบุคคล กลไกของระบบการเมืองที่มีความคิดเห็นตรงกันข้ามและพร้อมที่จะเข้าปราบปรามบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความคิดเห็นหรือการกระทำที่มีลักษณะท้าทายอำนาจ

นิยามปฏิบัติการของระบบการเมืองแบบเปิดและปิดได้จากการประเมินค่าความเปิด-ปิดของระบบการเมืองไทยในสมัยต่าง ๆ โดยผู้เชี่ยวชาญการเมืองไทย ดังปรากฏรายงานในภาคผนวก 2 ผลของการประเมินคิดคำนวณออกมาเป็นร้อยละของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 3.2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.3 : ความเปิดปิดของระบบการเมืองไทยในสมัยต่าง ๆ จากทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ

การเลือกตั้ง ทั่วไป ครั้งที่	นายกรัฐมนตรี	เปิด<----->ปิด					Mean	SD.	% เปิด
		5	4	3	2	1			
1. 15 พ.ย.2476	พระยาพหลา	-	16.7	16.7	41.7	25.0	2.25	1.06	45.0
2. 7 พ.ย.2480	พระยาพหลา	-	25.0	8.3	50.0	16.7	2.42	1.08	48.4
3. 12 พ.ย.2481	หลวงพิบูลา	-	7.7	30.8	46.2	15.4	2.31	0.86	46.2
4. 6 ม.ค.2489	นายควง	23.1	46.2	23.4	7.7	-	3.85	0.90	77.0
5. 29 ม.ค.2491	นายควง	23.1	30.8	30.8	15.4	-	3.62	1.04	72.4
6. 26 ก.พ.2495	จอมพล ป.	-	14.3	28.6	42.9	14.3	2.43	0.94	48.6
7. 26 ก.พ.2500	จอมพล ป.	-	35.7	28.6	35.7	-	3.00	0.88	60.0
8. 15 ธ.ค.2500	พลโทกนอม	-	14.3	42.9	35.7	7.1	2.64	0.84	52.8
9. 10 ก.พ.2512	จอมพลกนอม	-	21.4	42.9	35.7	-	2.86	0.77	57.2
10. 26 ม.ค.2518	ม.ร.ว.คึกฤทธิ์	64.3	21.4	14.3	-	-	4.50	0.76	90.0
11. 4 เมษ.2519	ม.ร.ว.เสนีย์	71.4	21.4	7.1	-	-	4.64	0.63	92.8
12. 22 เมษ.2522	พลเอกเกรียงศักดิ์	7.7	23.1	46.2	23.1	-	3.15	0.90	63.0
13. 18 เมษ.2526	พลเอกเปรม	14.3	50.0	28.6	7.1	-	3.71	0.83	74.2
14. 27 ก.ค.2529	พลเอกเปรม	21.4	42.9	28.6	7.1	-	3.79	0.89	75.8
15. 24 ก.ค.2531	พลตรีชาติชาย	64.3	28.6	7.1	-	-	4.57	0.65	91.4

3. แรงบันดาลใจทางการเมือง

แรงบันดาลใจทางการเมือง หมายถึง ความเต็มใจที่จะใช้พลัง หรือ เป็นพลังผลักดันเพื่อให้ประสบความสำเร็จในเป้าหมาย(goal)หรือรางวัล(reward) แรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการกระทำของมนุษย์ และเป็นสิ่งที่ชักนำให้คนไปถึงซึ่ง วัตถุประสงค์ที่มีสัญญาเกี่ยวกับรางวัลที่ได้รับ เป็นสิ่งที่เร่งเร้าหาช่องทางและเสริม ความปรารถนาในการประกอบกิจกรรมในตัวบุคคล

จากการศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าวไม่ใช่เป็นเรื่องที่ทำได้ง่ายนัก โดยเฉพาะต้องคำนึงถึงความถูกต้อง และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของระบบการ เมืองไทยด้วย จากปัญหาดังกล่าวพบว่ามีปัญหาในเรื่องของความไม่สมบูรณ์ของข้อมูล จาก ส.ส. จำนวน 1,723 คนที่เป็นประชากรในการศึกษา จึงมีข้อจำกัดอยู่หลาย ประการในการวิเคราะห์ นอกจากนี้ ยังต้องปรับข้อมูลที่มีอยู่ให้เข้ากับแนวความคิด ทำให้นิยามเชิงปฏิบัติการค่อนข้างจำกัด เนื่องจากข้อมูลบางส่วนขาดไปจัดทำเป็นข้อมูล ขึ้นมาทำการศึกษาวิจัยได้ดังนี้คือ ก) ระดับการศึกษาสูงเมื่อเป็น ส.ส. ครั้งแรก ข) อายุยังน้อยเมื่อเป็น ส.ส. ครั้งแรก ค) การมีเครือข่ายเป็น ส.ส. มาก่อน และ ง) จำนวนครั้งที่ลงสมัครและได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส. เนื่องจากเครื่องชี้ ทั้งหมดนี้บ่งชี้โดยอ้อมมากกว่าโดยตรง เพื่อทำให้เกิดความแม่นยำต่อความ เป็น จริง (valid) มากขึ้น จึงกำหนดค่าของตัวแปรแรงบันดาลใจนี้จากค่าเฉลี่ยของตัว แปรย่อยที่กล่าวมาข้างต้น รายละเอียดเชิงปฏิบัติการของตัวแปรย่อยแต่ละตัวมีดังนี้

ก) ระดับการศึกษาสูงเมื่อเป็น ส.ส. ครั้งแรก มีความเชื่อเบื้องต้นว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. ที่มีการศึกษาสูงมีทางเลือกในการประกอบอาชีพมากกว่า การปักใจลงสมัครรับเลือกตั้งจึงเป็นเครื่องบ่งชี้ประการหนึ่งว่า มีแรงบันดาลใจต่อ อาชีพนั้นมากกว่าอาชีพอื่นอย่างน้อยในระดับหนึ่ง เพราะการลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. ของบุคคลเป็นการตัดสินใจการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง หรือระดับ gladiator ตามการจัดประเภทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ Lester Milbrath ในการปฏิบัติการได้กำหนดค่าของเครื่องชี้ดังนี้

ระดับการศึกษา	หน่วยในการวัดค่า
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	0
- ปริญญาตรีขึ้นไป	1

ข) อายุยังน้อยเมื่อเป็น ส.ส. ครั้งแรก การนำดัชนีตัวนี้มาเป็นเรื่องที่
แรงบันดาลใจ เนื่องจากมีความเชื่อเบื้องต้นในลักษณะเดียวกันกับกรณีของการมีการ
ศึกษาสูงว่า ผู้มีอายุน้อยมีโอกาสที่ยาวนานกว่า หรืออีกนัยหนึ่งยังมีทางเลือกในการ
สมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. มากกว่า เพราะฉะนั้น การลงสมัครรับเลือกตั้งตั้งแต่
อายุยังน้อยจึงเป็นเรื่องที่แรงบันดาลใจในระดับหนึ่ง การกำหนดค่าเครื่องชี้มีดังนี้

อายุ	หน่วยในการวัดค่า
- 35 ปีลงมา	1
- 36 ปีขึ้นไป	0

ค) การมีเครือข่ายเป็น ส.ส. มาก่อน เครื่องชี้นี้มีนัยว่า บุคคลที่ได้คลุก
คลีกับเครือข่ายที่เป็นหรือเคยเป็น ส.ส. มาก่อนย่อมได้รับแรงบันดาลใจบางประการ
ในการลงสมัครรับเลือกตั้ง และบางกรณีเป็นความตั้งใจของบิดาหรือผู้ที่เป็นนักการ
เมืองบางคนที่ยพยายามตั้ง "ทายาท" หางการเมืองของตน ทั้งโดยทางตรงและทาง
อ้อม การกำหนดค่าของเครื่องชี้มีความยุ่งยากในการสืบค้นพอสมควร เพื่อให้เป็น
ไปได้ในทางปฏิบัติ จึงได้กำหนดนับเอาเฉพาะผู้ที่มีนามสกุลเดียวกันเป็นสำคัญ การ
กำหนดนับค่ามีดังนี้

การมีนามสกุลเดียวกันเป็น ส.ส.	หน่วยในการวัดค่า
- มี	1
- ไม่มี	0

ง) จำนวนครั้งที่ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส. การลงสมัครรับเลือกตั้ง
เป็นเรื่องที่แรงบันดาลใจที่เห็นได้ชัดเจน อย่างไรก็ตามโดยข้อมูลที่มีอยู่ไม่สามารถ
ระบุได้ทุกคนว่า แต่ละคนลงสมัคร ส.ส. จำนวนกี่ครั้ง เพราะส่วนมากบันทึกเฉพาะผู้

ที่ได้รับเลือกเป็น ส.ส. เพราะฉะนั้น เพื่อตัดปัญหาในเรื่องความลำเอียงของข้อมูล จึงกำหนดเอาเฉพาะการเลือกตั้งที่ได้เป็น ส.ส. คนที่ลงสมัครและได้เป็น ส.ส. หลายครั้งกว่าย่อมบ่งชี้ว่ามีแรงบันดาลใจมากกว่า การกำหนดค่าเครื่องขึ้นมีดังนี้

จำนวนครั้งในการเลือกตั้ง	หน่วยในการวัดค่า
- 2 ครั้งขึ้นไป	1
- 1 ครั้ง	0

4. ความแปรเปลี่ยนในการเป็น ส.ส.

ความแปรเปลี่ยนในการเป็น ส.ส. หมายถึงจำนวน "ส.ส. หน้าใหม่" ที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาแต่ละครั้ง โดยคิดเป็นอัตราส่วนกับจำนวน ส.ส. ทั้งหมด นับเป็นความแปรเปลี่ยนในความเป็น ส.ส. ในแต่ละช่วงเวลา ถ้ามีความแปรเปลี่ยนมาก แสดงว่า ส่วนมากอยู่ในช่วงระยะเวลาสั้นหรือดำรงตำแหน่งสมัยการเลือกตั้งน้อย ในทางตรงกันข้ามหากมีความแปรเปลี่ยนน้อย แสดงว่า ส.ส. ส่วนมากดำรงตำแหน่งในระยะเวลาที่ยาวนานขึ้น

ในเชิงปฏิบัติการ ความแปรเปลี่ยนของการเป็น ส.ส. บ่งชี้โดยความแตกต่างของจำนวน ส.ส. ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาใหม่ในแต่ละครั้งของการเลือกตั้งทั้งหมด 15 ครั้ง โดยคิดเปรียบเทียบเป็นร้อยละของผู้ที่เข้ามาเป็น ส.ส. ครั้งแรกกับจำนวน ส.ส. ในสมัยนั้น

5. ความต่อเนื่องในการดำรงตำแหน่ง ส.ส.

ความสามารถในการดำรงตำแหน่ง ที่ ส.ส. ผู้นั้นจะสมัครรับเลือกตั้ง และได้รับการเลือกตั้ง หาก ส.ส. ดำรงตำแหน่งอย่างมั่นคงต่อเนื่อง เมื่อนั้นก็จะมี ความต่อเนื่องในการดำรงตำแหน่งสูง ในทางตรงกันข้ามหากการดำรงตำแหน่งขาด ความต่อเนื่องจากวันแรกที่เข้าดำรงตำแหน่งแล้ว ถือว่ามีอัตราความต่อเนื่องในการ ดำรงตำแหน่งต่ำ

ในเชิงปฏิบัติการ ความต่อเนื่องในการดำรงตำแหน่ง เห็นได้ชัดแจ้งจาก สถิติการได้รับเลือกตั้งที่ต่อเนื่องกัน โดยกำหนดอัตราความต่อเนื่องดังนี้

กำหนดให้ผู้ที่ได้เป็น ส.ส. 3 ครั้งติดต่อกันได้คะแนน 1 คะแนน
ถ้าหากได้เป็น ส.ส. 4 ครั้ง, 5 ครั้ง, 6 ครั้ง, 7 ครั้ง,
8 ครั้ง, 9 ครั้ง, 10 ครั้ง, 11 ครั้ง, 12 ครั้ง, 13 ครั้ง
ติดต่อกันอีก ก็ให้คะแนนอีกกรณีละ 1 คะแนน

6. ความมั่นคงในการดำรงตำแหน่ง ส.ส.

ความมั่นคงของสมาชิกในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง ขึ้นอยู่กับ บรรยากาศทางการเมืองในขณะนั้นด้วย กล่าวคือถ้าบรรยากาศทางการเมืองแบบปิด จะไม่มีหลังทางการเมืองอื่นใดเข้ามาแทรกแซง สมาชิกสภามีแนวโน้มสามารถดำรง ตำแหน่งอยู่ได้จนครบวาระ ซึ่งจะแสดงว่ามีความมั่นคงในการดำรงตำแหน่งสูง ใน ทางตรงกันข้ามถ้าสถานการณ์ทางการเมืองแบบเปิด จะมีหลังทางการเมืองอื่นเข้า มาแทรกแซงได้มากมาย สมาชิกมีแนวโน้มที่จะโดนอิทธิพลเหล่านั้นเข้ามาแทรกแซง การดำรงตำแหน่งก็ไม่สามารถที่จะอยู่จนครบวาระได้

ในเชิงปฏิบัติการ ความมั่นคงของสมาชิกในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง บ่งชี้โดยคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. สัดส่วนของ ส.ส. ที่จากสภาไปเมื่ออายุ 66 ปีหรือมากกว่า ทั้งนี้ โดยกำหนดจากสัดส่วนของ ส.ส. อายุดังกล่าวกับจำนวน ส.ส.ทั้งหมดในสมัยนั้น โดยกำหนดหน่วยในการวัดค่า ดังนี้

อายุเมื่อเป็น ส.ส. ครั้งสุดท้าย	หน่วยในการวัดค่า
- ต่ำกว่า 66 ปี	0
- ตั้งแต่ 66 ปีขึ้นไป	1

2. สัดส่วนของ ส.ส. ที่จากสภาไปที่ตายหรือเพราะเหตุอื่น โดยคิดเป็น สัดส่วนของ ส.ส. ดังกล่าวกับจำนวน ส.ส. ทั้งหมดในสมัยนั้น แล้วคิดออกมาเป็น จำนวนร้อยละ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ส่วนมากได้จากสมุดบันทึกรัฐสภา ซึ่งเก็บรักษาไว้ ณ ห้องสมุดรัฐสภา อย่างไรก็ตาม ข้อมูลบางส่วนของตัวแปรที่ระบุมาข้างต้นขาดหายไปหรือไม่ให้ความชัดเจนพอ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบเพิ่มเติมจากเอกสารอื่น ๆ ประกอบด้วย ซึ่งปรากฏในภายหลังว่าข้อมูลหลายส่วนคลาดเคลื่อน ไม่สอดคล้องกัน จนหาข้อยุติไม่ได้ จำเป็นต้องตัดออกไปบ้างเล็กน้อย ฐานข้อมูลในการวิเคราะห์ทั้งหมดระบุไว้ในภาคผนวก 4.

ข้อมูลส่วนหนึ่งที่เป็นอัตราความเปิดปิดของระบบการเมืองนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การตัดสินใจโดยผู้เชี่ยวชาญการเมืองไทยน่าจะให้ความถูกต้องแม่นยำกว่าการใช้เครื่องชี้ชี้อื่นใด และเมื่อนำผลการประเมินดังกล่าวมาตรวจสอบกับสภาพการเมือง ดังที่จะกล่าวถึงในบทที่ 4 แล้ว ก็นับว่ามีความสอดคล้องกันอย่างมาก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังที่จะนำเสนอในบทที่ 5 กล่าวคือ ส่วนที่ 1 กล่าวถึงคุณลักษณะของตัวแปรที่เป็นปัจจัยภายในตัว ส.ส. ได้แก่ แรงบันดาลใจทางการเมือง ความแปรเปลี่ยนในการเข้ามาเป็น ส.ส. ความต่อเนื่องในการดำรงตำแหน่ง และความมั่นคงของการเป็น ส.ส. ในส่วนนี้ทำการวิเคราะห์ในเชิงร้อยละ โดยเปรียบเทียบจำนวน ส.ส. ที่มีคุณลักษณะดังกล่าวกับจำนวน ส.ส. ทั้งหมด ในแต่ละช่วงสมัย หลังจากนั้นจึงจะนำค่าของตัวแปรหลักทั้ง 4 มาตรวจสอบแนวโน้ม โดยการวิเคราะห์เชิงอนุกรมเวลา (time-series analysis) และสถิติอื่น ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมกับข้อมูล เช่น สหสัมพันธ์ เป็นต้น

ในส่วนที่สอง เป็นการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยแวดล้อม ซึ่งได้แก่ความ
เปิดปิดของระบบการเมืองไทยกับความผันแปรของตัวแปรภายในดังกล่าวข้างต้น วิธี
การวิเคราะห์ได้กระทำในลักษณะเดียวกัน.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย